

رویکردهای نوین تأمین مالی نظام سلامت

www.ketab.ir

مؤلف:

دکتر سارا امامقلی پور

عضو هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی تهران

سر شناسه	امامقلی پور سفیددشتی، سارا، ۱۳۵۹.
عنوان و پدیدآور	رویکردهای نوین تأمین مالی نظام سلامت / تألیف: دکتر سارا امامقلی پور
مشخصات نشر	تهران: نور علم.
مشخصات ظاهری	۳۴۲ ص.: جدول، نمودار، مصور.
شابک	۹۷۸-۶۰۰-۱۶۹-۵۸۷-۲
موضوع	پزشکی - خدمات - امور مالی Medical care - Finance پزشکی - ایران - خدمات - امور مالی Medical care - Finance - Iran تسهیلات سلامت - امور مالی Health facilities - Finance تسهیلات سلامت - ایران - امور مالی Health facilities - Finance - Iran اقتصاد سلامت Health economics
یادداشت	عاقلی، لطفعلی، ۱۳۵۰، ویراستار.
رده‌بندی دیویی	۳۳۸/۴۳

نشر نور علم: تهران - انقلاب - خ ۱۲ فروردین - پلاک ۲۹۰ - تلفن: ۶۶۴۰۵۸۸۰ و ۶۶۹۵۷۰۲۱
 فروشگاه: خ ۱۲ فروردین - پلاک ۴۹۰ - کتاب چرتکه و نور علم - ۰۹۱۲۲۰۷۹۸۴۹ - ۶۶۱۷۴۹۱۰ -
 بخش: قلم سینا - ۱۲ فروردین - ساختمان ۲۸۶ - تلفن ۶۶۹۵۷۱۲۰ و ۶۶۹۵۷۰۲۱
 وب سایت <https://www.modiranketab.ir> پیج اینستاگرام @modiranketab

رویکردهای نوین تأمین مالی نظام سلامت

تألیف: دکتر سارا امامقلی پور

ویراستار علمی: دکتر لطفعلی عاقلی (دانشیار دانشگاه تربیت مدرس)

ناشر: نور علم

شمارگان: ۲۰۰ جلد

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۱۶۹-۵۸۷-۲

نوبت چاپ: اول ۱۴۰۲

چاپ و صحافی: سورنا

قیمت: ۲۵۰۰۰۰ تومان

در صورت عدم دسترسی به کتابهای این انتشارات، از طریق تماس با شماره
 ۰۹۱۲۲۳۳۴۲۲۹ کتابها با پست به تمام نقاط ایران ارسال می شود.

مقدمه مؤلف

تأمین مالی سلامت سه عملکرد کلیدی شامل تجمیع درآمد، انباشت منابع و خرید خدمات دارد و هدف آن دسترسی عادلانه به خدمات بهداشت و درمان، با کمیت و کیفیت مناسب است. تأمین مالی در کنار تولید منابع و ارائه خدمات یکی از اجزای اصلی عملکرد نظام سلامت می باشد و با اهداف میانی و اهداف نهایی ارتباط تنگاتنگی دارد. می توان گفت که بدون داشتن تأمین مالی مناسب، سایر عملکردهای نظام سلامت نیز اثربخشی لازم را نخواهند داشت. نظام تأمین مالی سلامت علاوه بر اینکه در عدالت در توزیع منابع و بهره مندی، عدالت در سلامت و عدالت مالی نقش اساسی ایفا می کند، بر کیفیت ارائه خدمات، کارایی و اثربخشی، شفافیت و مسئولیت پذیری در نظام سلامت نیز مستقیماً تأثیر گذار است.

کتاب حاضر با لحاظ رویکردهای نوین به تأمین مالی، مشتمل بر دوازده فصل می باشد. فصل اول، به تشریح جایگاه تأمین مالی در نظام سلامت می پردازد، فصول دو و سه، مکانیسم های عمده تأمین مالی نظام سلامت و نیز برای گروه های خاص را معرفی می کنند. فصل پنج، به موضوعات مرتبط با نشان دهنده های منابع و مصارف می پردازد. فصل شش، سیاست های تأمین مالی سمت تقاضا و نتایج آنها و فصول هفت و هشت، هدفمندی یارانه ها در بخش بهداشت و درمان را مورد بررسی قرار می دهند. فصل نه، شاخص های سنجش عدالت را معرفی می کند. فصول ده و یازده، به تجارب کشورهای پردرآمد و کم درآمد، خصوص شیوه های تأمین مالی می پردازد. فصل دوازده به بررسی وضعیت شاخص های تأمین مالی در ایران پرداخته است. تمامی فصول حاوی سؤالات پایانی فصل برای ارزیابی درک بهتر مطالب می باشند.

کتاب حاضر برای مدیران و سیاست گذاران حوزه بهداشت و درمان، دانشجویان تحصیلات تکمیلی رشته های اقتصاد سلامت، مدیریت خدمات بهداشتی و درمانی، سیاست گذاری سلامت، ارزیابی فناوری سلامت، حکمرانی سلامت و سایر رشته های مرتبط، قابل استفاده است.

نگارنده از هرگونه نظر و پیشنهادی که به غنای کتاب در ویرایش های بعدی بیفزاید استقبال می نماید.

دکتر سارا امامقلی پور

استاد اقتصاد سلامت و عضو هیأت علمی دانشگاه علوم پزشکی تهران
s-emamgholipour@tums.ac.ir

فهرست مطالب

۱۷.....	فصل ۱: جایگاه تأمین مالی در نظام سلامت
۱۷.....	مقدمه
۲۰.....	۱-۱ تأمین مالی بخش سلامت با منابع دولتی
۲۶.....	۲-۱ مصادیقی از تأمین مالی بخش سلامت با منابع دولتی
۳۰.....	خلاصه
۳۰.....	سوالات
۳۱.....	فصل ۲: مکانیسم‌های عمده تأمین مالی نظام سلامت
۳۱.....	مقدمه
۳۲.....	۱-۲ عملکردهای کلیدی تأمین مالی
۳۵.....	۲-۲ تنوع ترتیبات تأمین مالی سلامت
۳۵.....	۲-۲-۱ تأمین مالی دولتی
۳۶.....	فضای مالی
۳۸.....	۲-۲-۲ مکانیسم‌های تجمع منابع
۴۲.....	۳-۲-۲ پرداخت از جیب
۴۲.....	۳-۲ ارزیابی مکانیسم‌های تأمین مالی
۴۵.....	۴-۲ تأمین مالی بازار محور و دولت محور
۴۶.....	۵-۲ پرداختهای انتقالی اجتماعی
۴۸.....	خلاصه
۴۸.....	سوالات
۴۹.....	فصل ۳: مکانیسم‌های تأمین مالی سلامت برای گروه‌های خاص
۴۹.....	مقدمه
۵۰.....	۱-۳ تأمین مالی خرد
۵۱.....	مبنای نظری
۵۳.....	۱-۳-۱ انواع شیوه‌های تأمین مالی خرد
۵۴.....	۲-۱-۳ ابزارهای تأمین مالی خرد
۵۴.....	۳-۱-۳ نمونه‌های تأمین مالی خرد در حیطه سلامت
۵۵.....	۲-۳ تأمین مالی مبتنی بر اجتماع
۵۷.....	نمونه صندوق دارویی چرخان

۵۷	نمونه بیمه‌های خرد
۵۸	نمونه صندوق‌های سلامت اجتماع: تانزانیا
۵۸	۱-۲-۳ شیوه‌های مختلف تأمین مالی مبتنی بر اجتماع
۶۱	۳-۳ تأمین مالی جمعی
۶۳	۱-۳-۳ شیوه‌های تأمین مالی جمعی
۶۴	۲-۳-۳ تنوری زمینه‌ای تأمین مالی جمعی
۶۶	۳-۳-۳ نوع‌شناسی پروژه‌های سلامت مبتنی بر تأمین مالی جمعی
۷۱	خلاصه
۷۱	سوالات
۷۳	فصل ۴: نشان‌دار کردن برای تأمین مالی نظام سلامت
۷۳	مقدمه
۷۴	۱-۴ دلایل موافقت با نشان‌دار کردن
۷۵	۲-۴ دلایل مخالفت با نشان‌دار کردن
۷۷	۳-۴ نشان‌دار کردن و بار مالیاتی
۷۸	۴-۴ ویژگی‌های درآمدهای حاصل از نشان‌دار کردن
۷۹	۵-۴ انواع مالیات‌های نشان‌دار
۸۱	۶-۴ الزامات اجرای نشان‌دار کردن برای سلامت
۸۴	خلاصه
۸۴	سوالات
۸۵	فصل ۵: توزیع منابع مالی در بخش سلامت
۸۵	مقدمه
۸۶	۱-۵ توزیع منابع مالی
۸۸	۲-۵ پوشش همگانی سلامت
۹۳	۳-۵ دسترسی به خدمات بهداشتی درمانی
۹۴	۴-۵ مداخلات برای فراهم سازی دسترسی به خدمات درمانی
۹۵	۱-۴-۵ تأمین مالی سمت تقاضا
۹۸	۲-۴-۵ تأمین مالی سمت عرضه
۹۹	۵-۵ مداخلات مالی و غیر مالی
۹۹	الف- مداخلات غیرمالی سمت تقاضا

ب- مداخلات مالی سمت تقاضا.....	۱۰۰
پ- مداخلات غیرمالی سمت عرضه.....	۱۰۱
ت- مداخلات مالی سمت عرضه.....	۱۰۲
۵-۶ اعطای یارانه های عمومی در بخش سلامت.....	۱۰۳
۵-۷ یارانه های سمت تقاضا در مقابل یارانه های سمت عرضه.....	۱۰۵
یارانه سمت عرضه.....	۱۰۵
یارانه سمت تقاضا.....	۱۰۷
۵-۸ مزایا و معایب یارانه های تقاضا.....	۱۱۰
خلاصه.....	۱۱۳
سؤالات.....	۱۱۴
فصل ۶: تأمین مالی سمت تقاضا.....	۱۱۵
مقدمه.....	۱۱۵
۶-۱ سیاست های تأمین مالی سمت تقاضا (DSF).....	۱۱۶
۶-۲ یارانه های بانرخ ثابت.....	۱۲۲
۶-۳ نتایج اقدامات حمایتی.....	۱۲۳
الف- استفاده از خدمات سلامت.....	۱۲۳
ب- بهبود مراقبتهای سلامت.....	۱۲۶
پ- بهبود رفاه.....	۱۲۸
ت- بهبود دسترسی.....	۱۲۹
۶-۴ مقایسه بین پرداختهای انتقالی نقدی و غیرنقدی.....	۱۲۹
۶-۵ شواهد تجربی موجود در ارزیابی اثرات وچرها.....	۱۳۴
خلاصه.....	۱۳۷
سؤالات.....	۱۳۷
فصل ۷: هدفمندی توزیع منابع.....	۱۳۹
مقدمه.....	۱۳۹
۷-۱ هدفمندی یارانه های بهداشت و درمان.....	۱۴۰
۷-۱-۱ انواع هدفمندی.....	۱۴۰
۷-۱-۲ سایر انواع هدفمندی در بخش سلامت.....	۱۴۳
۷-۲ منافع هدفمندی.....	۱۴۴

۱۴۵.....	۳-۷ هزینه هدفمندی
۱۵۰.....	۴-۷ انواع هزینه های هدفمندی یارانه ها
۱۵۱.....	۵-۷ عوامل تأثیرگذار بر اثربخشی یارانه ها
۱۵۴.....	خلاصه
۱۵۴.....	سؤالات
۱۵۵.....	فصل ۸: مکانیسم های هدفمندی منابع حمایتی در بخش سلامت
۱۵۵.....	مقدمه
۱۵۶.....	۱-۸ انواع سیاست های حمایتی
۱۵۶.....	۲-۸ وچر
۱۵۷.....	۱-۲-۸ نحوه کار برنامه وچر
۱۵۸.....	۲-۲-۸ ویژگی های وچرها
۱۶۱.....	۳-۲-۸ اقتصادخرد سیستم وچر
۱۶۲.....	۴-۲-۸ موارد سوء استفاده از وچرها
۱۶۴.....	۳-۸ پرداخت های انتقالی شرطی
۱۶۶.....	۱-۳-۸ تأثیر پرداخت های انتقالی نقدی بر سلامت
۱۶۶.....	۲-۳-۸ تأثیر پرداخت های نقدی غیرشرطی بر سلامت
۱۶۸.....	۳-۳-۸ تفاوت بین برنامه های پرداخت های انتقالی شرطی و برنامه های تأمین مالی سلامت
۱۶۹.....	۴-۸ قرارداد با سازمان های غیردولتی
۱۷۱.....	۵-۸ معافیت پرداخت
۱۷۲.....	۶-۸ تخصیص براساس فرمول تخصیص منابع
۱۷۴.....	۷-۸ استراتژی تقسیم بندی بازار
۱۷۵.....	۸-۸ کارتهای هوشمند سلامت
۱۷۶.....	۹-۸ تأمین مالی مبتنی بر نتیجه
۱۷۸.....	خلاصه
۱۷۹.....	سؤالات
۱۸۱.....	فصل ۹: عدالت در نظام تأمین مالی
۱۸۱.....	مقدمه
۱۸۲.....	۱-۹ عملکرد نظام های سلامت
۱۸۳.....	۲-۹ شاخص های عدالت در تأمین مالی

۱۸۶.....	شاخص دامنه
۱۸۷.....	انحراف از میانگین
۱۸۸.....	ضریب تغییرات
۱۸۹.....	نسبتهای صدکها
۱۸۹.....	شاخص پالما
۱۸۹.....	منحنی لورنز
۱۹۱.....	ضریب جینی
۱۹۲.....	شاخص تمرکز
۱۹۳.....	شاخص شارکس
۱۹۳.....	شاخص تایل
۱۹۴.....	شاخص هرفیندال - هرشمن
۱۹۵.....	شاخص بلاو
۱۹۵.....	شاخص التتو و فریگی
۱۹۶.....	شاخص رابین هود
۱۹۶.....	شاخص عدم تشابه دانکن
۱۹۷.....	شاخص تصاعد مؤثر
۱۹۸.....	شاخص کاکوانی
۱۹۹.....	شاخص کاکوانی تعدیل یافته
۲۰۱.....	شاخص رینولدز - اسمولنسکی
۲۰۲.....	شاخص پچمن آکتر
۲۰۲.....	شاخص ختان - بودار
۲۰۳.....	شاخص بلکوری دوتالدسون
۲۰۴.....	خلاصه
۲۰۴.....	سؤالات
۲۰۵.....	فصل ۱۰: کاربرد سیاستهای حمایتی تأمین مالی در کشورهای پر درآمد
۲۰۵.....	مقدمه
۲۰۶.....	۱-۱۰ تجزیه کشورهای پردرآمد و درآمد بالاتر از متوسط برای تأمین مالی بخش بهداشت و درمان
۲۰۶.....	۱- کلمبیا
۲۱۴.....	۲- مکزیک

۲۱۷.....	۳- برزیل
۲۱۹.....	۴- ارمنستان
۲۲۱.....	۵- ترکیه
۲۲۹.....	۶- آرژانتین
۲۳۲.....	۷- شیلی
۲۳۴.....	۸- گرجستان
۲۳۸.....	۹- آلمان
۲۵۳.....	خلاصه
۲۵۴.....	سؤالات
۲۵۵.....	فصل ۱۱: کاربرد سیاست‌های حمایتی تأمین مالی سلامت در کشورهای کم‌درآمد
۲۵۵.....	مقدمه
۲۵۶.....	۱-۱ تجربیات کشورهای منتخب در مورد تأمین مالی بخش بهداشت و درمان
۲۵۶.....	۱- افریقای مرکزی و غربی
۲۵۸.....	۲- هند
۲۶۶.....	۳- فیلیپین
۲۷۰.....	۴- کامبوج
۲۷۹.....	۵- اندونزی
۲۸۱.....	۶- تانزانیا
۲۸۳.....	۷- تونس
۲۸۶.....	۱۱- سیاست‌های حمایتی در بخش بهداشت و درمان کشورهای منتخب کم‌درآمد
۲۸۸.....	۱۱-۳ اثرات شیوه‌های مختلف توزیع منابع حمایتی
۳۰۳.....	خلاصه
۳۰۴.....	سؤالات
۳۰۵.....	فصل ۱۲: تأمین مالی سلامت در ایران
۳۰۵.....	مقدمه
۳۰۶.....	۱۲-۱ شاخص‌های ارزیابی تأمین مالی سلامت با نگاهی به وضعیت آنها در ایران
۳۰۶.....	شاخص پوشش همگانی سلامت
۳۰۷.....	میزان مواجهه با هزینه‌های کمرشکن سلامت
۳۰۷.....	۱۲-۲ شاخص‌های تأمین مالی براساس طبقه بندی حسابهای ملی سلامت

۳۰۷	۱- شاخص‌های کل
۳۱۰	۲- شاخص‌های منابع مالی
۳۱۶	۳- برنامه‌های تأمین مالی
۳۱۹	۴- شاخص‌های مربوط به فضای مالی
۳۲۵	۳-۱۲ سیاست‌های حمایتی در نظام سلامت ایران
۳۳۱	خلاصه
۳۳۲	سؤالات
۳۳۳	منابع

www.ketab.ir